

[Organizational-economic background land market development agricultural land]. *Ekonomika APK*, no. 1 (2003): 25-31.

Hnatkovych, O. "Derzhavne rehuliuвання rynku zemli" [State regulation of the land market]. *Ekoloho-ekonomichni problemy rozvytku APK*. Lviv: Lvivskiy DAU, 2002. 164-167.

Lipski, S. "Izmenenie zemelnykh otnosheniy" [Changing land relations]. *Ekonomist*, no. 5 (2003): 84-91.

Malik, M. "Do pytannia staloho rozvytku silskykh terytorii" [On the issue of sustainable development of rural areas]. *Ekonomika APK*, no. 5 (2008): 51-55.

Polishchuk, L. "Rynok zemli: vydyimi i prykhovani ryzyky" [Real earth visible and hidden risks]. *Zemlevporiadnyi visnyk*, no. 1 (2008): 9-21.

Palamarchuk, L. V. "Rynok zemli v Ukraini: sutnist, pryntsypy, tsili, funktsii, mekhanizm" [The land market in Ukraine: the nature, principles, objectives, functions, mechanism]. *Problemy rozvytku zemelnykh vidnosyn na zasadakh novoho Zemelnogo kodeksu Ukrainy*. Kyiv: Lybid, 2002. 56-59.

Stephen, K. Wegren "Land Reform and the Land Market in Russia: Operation, Constraints and Prospects". *Europe-Asia Studies*, vol. 49, no. 6 (1997): 959-987.

Tretiak, A. M. "Shliakhy rehuliuвання rynku zemli" [By regulating the land market]. *Visnyk ahrarnoi nauky*, no. 10 (2003): 62-66.

Yanbukhtin, N. R. "Pravovaia osnova ratsionalnogo ispolzovaniia zemel: regionalnyy aspekt" [The legal basis for the rational use of land: a regional perspective]. *Agrarnoe i zemelnoe pravo*, no. 5 (2010): 61-66.

УДК 339.13.017: 634.1.076

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПЛОДІВ В УКРАЇНІ

САЛО І. А.

УДК 339.13.017: 634.1.076

Сало І. А. Стан і перспективи розвитку ринку плодів в Україні

Всебічно проаналізовано особливості функціонування та розкрито перспективи розвитку вітчизняного ринку плодів. Здійснено прогноз кон'юнктури вітчизняного ринку плодів і розкрито особливості його розвитку. Визначено необхідні площі закладання плодівих насаджень садівничими підприємствами, обсяги інвестицій і джерела покриття. Встановлено, що з розширенням площ валові збори плодів у 2020 р. можуть становити до 0,8 млн т, а рівень споживання – 71 кг на особу в рік. Розраховано показники економічної ефективності інвестиційного проекту. Передбачено його фінансове забезпечення за рахунок 1,5%-го збору, кредитів і власних ресурсів господарств. У подальшому необхідне формування оптимального організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку ринку плодів та інструментарію державного регулювання, де б враховувалася специфіка галузі садівництва і не виникало протиріч вимогам Світової організації торгівлі. Одним із основних напрямів державної бюджетної підтримки розвитку ринку плодів має бути налагодження належної ринкової інфраструктури, зокрема, сприяння створенню виробничих та обслуговуючих кооперативів з метою розвитку торговельної структури в сільських місцевостях.

Ключові слова: ринок, плоди, попит, пропозиція, потреба, інвестиції.

Табл.: 2. **Бібл.:** 8.

Сало Інна Анатоліївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, відділ наукових досліджень з питань економіки, Інститут садівництва НААН України (вул. Садова, 23, Новосілки, Київ-27, 03027, Україна)

E-mail: inna_salo@ukr.net

УДК 339.13.017: 634.1.076

Сало И. А. Состояние и перспективы развития рынка плодов в Украине

Всесторонне проанализированы особенности функционирования и раскрыты перспективы развития отечественного рынка плодов. Осуществлен прогноз конъюнктуры отечественного рынка плодов и раскрыты особенности его развития. Определены необходимые площади закладки плодовых насаждений садоводческими предприятиями, объемы инвестиций и источники покрытия. Установлено, что с расширением площадей валовые сборы плодов в 2020 г. могут составить до 0,8 млн т, а уровень потребления – 71 кг на человека в год. Рассчитаны показатели экономической эффективности инвестиционного проекта. Предусмотрено его финансовое обеспечение за счет 1,5%-го сбора, кредитов и собственных ресурсов хозяйств. В дальнейшем необходимо формирование оптимального организационно-экономического механизма функционирования и развития рынка плодов и инструментария государственного регулирования, где бы учитывалась специфика отрасли садоводства и не возникало противоречий требованиям Всемирной торговой организации. Одним из основных направлений государственной бюджетной поддержки развития рынка плодов должно быть налаживание надлежащей рыночной инфраструктуры, в частности, содействие созданию производственных и обслуживающих кооперативов с целью развития торговой структуры в сельских местностях.

Ключевые слова: рынок, плоды, спрос, предложение, потребность, инвестиции.

Табл.: 2. **Библ.:** 8.

Сало Инна Анатолієвна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, відділ наукових досліджень по вопросам економіки, Інститут садівництва НААН України (вул. Садова, 23, Новосілки, Київ-27, 03027, Україна)

Email: inna_salo@ukr.net

UDC 339.13.017: 634.1.076

Salo I. A. State and Prospects of the Fruit Market in Ukraine

The article analysis specific features of functioning of the domestic fruit market and reveals prospects of its development. The article conducts a forecast of the domestic fruit market situation and reveals specific features of its development. It identifies necessary areas for planting fruit plants by horticultural enterprises, investment volumes and sources of cover. It establishes that expansion of areas could result in 0.8 million tonnes of gross harvest in 2020 and consumption level – 71 kg per capita per year. It calculates indicators of economic effectiveness of an investment project. It envisages its financial coverage by means of 1.5% duty, loans and own resources. In future it is necessary to form an optimal organisational and economic mechanism of functioning and development of the fruit market and instruments of state regulation, which would take into account specific features of horticulture and would not contradict with requirements of the World Trade Organisation. One of the main directions of the state budget support of development of the fruit market should be development of a proper market infrastructure, in particular, assistance to creation of production and service co-operatives with the aim to develop trade structure in rural districts.

Key words: market, fruit, demand, supply, need, investments.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 8.

Salo Inna A. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow, Research Department on Economy, Institute of Horticulture NAAS of Ukraine (vul. Sadova, 23, Novosilky, Kyiv-27, 03027, Ukraine)

E-mail: inna_salo@ukr.net

Плоди вважаються незамінними у повноцінному раціоні харчування кожної людини. Для забезпечення ними потреб населення важливе значення має розвиток ефективного вітчизняного ринку. Однак нині його не можна визнати оптимально функціонуючим як за структурою, так і за наповненням. Впродовж тривалого періоду ринок плодів характеризується, з одного боку, недостатнім розвитком і збитковістю галузі садівництва, формуванням пропозиції переважно господарствами населення, що зумовлює її нестабільність, невідповідністю плодів стандартам товарної якості, неефективною ринковою інфраструктурою, а з іншого боку – низькою купівельною спроможністю населення, через що попит задовольняється лише на 50 – 64%, слабкими економічними позиціями на світовому ринку плодів – експортні поставки у виробництві становлять лише 5 – 10%, а імпорتنі – 51 – 67%. З огляду на це, наукові дослідження щодо перспектив розвитку вітчизняного ринку плодів є особливо актуальними.

Значну увагу вирішенню питань розвитку галузі садівництва і ринку плодів та ягід у своїх наукових працях приділяли Л. О. Барабаш, О. Ю. Єрмаков, Т. А. Маркіна, В. А. Рульєв, Г. М. Сатіна, Л. П. Симиренко, Д. Ф. Чухно, О. М. Шестопаля, П. Г. Шитт, А. І. Шумейко, та інші. Однак зі вступом України в СОТ економічний напрям розвитку ринку плодів дещо змінився – окрім появи нових вимог щодо формування пропозиції та торгівлі плодами, з'явилися і перспективи вдосконалення зовнішньоторговельних зв'язків і виходу на світовий ринок. Це і обумовило *мету* досліджень – розкрити особливості функціонування та висвітлити подальші перспективи розвитку вітчизняного ринку плодів.

У роботі керувалися методичними підходами до вивчення кон'юнктури продовольчого ринку, а також методикою прогнозування економічних показників у садівництві [1].

Розвиток вітчизняного ринку плодів спрямований на досягнення оптимального рівня споживання плодів населенням як у свіжому, так і переробному вигляді та розширення їх промислового виробництва до можливостей задовольняти не лише внутрішні потреби, а й формувати стандартні партії продукції для експорту.

Плоди в Україні вирощуються сільськогосподарськими підприємствами та господарствами населення. Основна їх маса формується останніми – 83 – 87%, або 1169 – 1485 тис. т у 2007 – 2011 рр. Пропозиція представлена: із зерняткових плодів – переважно яблуками (83 – 86%, або 719 – 954 тис. т), кісточкових – вишнями та сливами (відповідно 28 – 35% і 25 – 35%, або 116 – 173 та 110 – 155 тис. т), горіхоплідних – грецькими горіхами (практично 100%, або 79,2 – 112,6 тис. т). Свіжі плоди на ринок поступають нерівномірно. Зважаючи на те, що основу їх складають яблука, найменша частка пропозиції формується у травні – серпні – 25 – 30% річного товарообороту, а найбільша – в осінньо-зимовий період – 50 – 55%.

Нестабільність пропозиції зумовлена сукупністю факторів, пов'язаних із сезонними особливостями та кризовою ситуацією в галузі садівництва. Суттєве її зниження відбувається через недотримання агротехніки вирощування плодів, зокрема, при внесенні мінераль-

них та органічних добрив, захисті рослин від шкідників і хвороб, що пов'язано з інфляційними процесами в країні. Так, ціни на паливо, добрива та отрутохімікати значно підвищились. На ринку садівницькими підприємствами формується лише 15 – 20% пропозиції плодів.

3-поміж всіх областей України у розвитку галузі садівництва виділяється Вінницька. Вона займає основні позиції за площами плодоносних насаджень – 7,3 тис. і в середньому за 2008 – 2011 рр., а це майже 20% усіх площ садівницьких підприємств, урожайністю – 10 – 15 т/га, що вище, ніж в інших регіонах у 2 – 6 разів, а в окремих більше, ніж у 20 – 30 разів. Вінницька область є лідером у вирощуванні та реалізації плодів – у середньому за 2008 – 2011 рр. відповідно 44% (90 тис. т) і 44% (88 тис. т). Це пояснюється закладанням впродовж останніх років молодих високоінтенсивних садів із забезпеченням краплинного зрошення.

При збереженні існуючих тенденцій розвитку ринку плодів, у 2020 р. очікується зменшення валових зборів – на 2 – 3% порівняно з 2011 р., а саме: до 1741 тис. т. Відбуватиметься це за рахунок незначного скорочення урожайності плодівих культур у сільськогосподарських підприємствах – до 3,8 т/га та зменшення обсягів виробництва в 1,3 раза – до 226 тис. т, у т. ч. зерняткових плодів – 221 тис. т, кісточкових і горіхів – по 3 тис. т. Це пояснюється тенденцією переважання площ вибуття насаджень над закладанням молодих садів. Так, протягом 2007 – 2011 рр. закладено площі – 2,6 – 3,6 тис. га, що в 1,8 – 4,1 раза менше за вибулі, тоді як для простого відтворення плодівих насаджень щорічні площі закладання повинні становити не менше 8 – 9 тис. га, а для розширеного більше 15 тис. га.

Основну частку площ закладання промислових плодівих насаджень впродовж 2007 – 2010 рр. займали зерняткові культури – 60 – 75%, а найменшу горіхоплідні – 2 – 7%. У 2011 р. ситуація змінилася: площі посадки останніх склали 31% загальних, що вище, ніж у кісточкових культур втричі. Так, в Україні посаджено 1,1 тис. га горіхоплідних культур у недержавних сільськогосподарських підприємствах, що в 16,3 раза більше, ніж в 2007 р. При цьому частка приватних підприємств становила 72%, що пояснюється посиленою увагою бізнесових структур до горіхівництва в останні роки.

У 2020 р. вирощування плодів господарствами населення залишатиметься приблизно на тому ж рівні, що й у попередні роки – 1515 тис. т, у т. ч. зерняткових – 989 тис. т, кісточкових – 412 та горіхоплідних – 114 тис. т. При прогнозуванні приймалося до уваги, що в цих категоріях господарств існує тенденція до розширення виробництва плодів вже впродовж тривалого часу, і в них є значні резерви для підвищення продуктивності. Так, наприклад, якщо в 2007 – 2009 рр. рівень урожайності плодів становив у межах 8 – 9 т/га, то в 2004 – 2005 і 2010 – 2011 рр. – 10,2 – 11,1 т/га.

Місткість ринку плодів у країні на 35 – 37% поповнюватиметься за рахунок плодів зерняткових культур, а це 600 – 751 тис. т, на 14 – 15% (246 – 296 тис. т) – кісточкових та 1 – 2% (22 – 28 тис. т) – горіхів. Решта то-

варної пропозиції плодів формуватиметься за рахунок імпорتنних поставок.

Згідно з прогнозом (до 2020 р.) вбачається стабільність обсягів реалізації плодів сільськогосподарськими підприємствами за основними напрямками: переробним підприємствам – 58 – 63 тис. т, на ринку – 49 – 50 тис. т і комерційним структурам – 102 – 110 тис. т. При чому основну частку реалізованих плодів становитимуть зерняткові – 90 – 95 %. Очікується, що за каналами реалізації – населенню в рахунок оплати праці та пайовикам, як плата за оренду землі – плоди не розподілятимуться або будуть спрямовуватися у незначних обсягах.

Основна частка плодів, вирощених господарствами населення, і надалі використовуватиметься для власного споживання – близько 65 % (894 – 985 тис. т). Продаж на ринку становитиме до 25 %, а це 344 – 379 тис. т. Зауважимо, що частка обсягів реалізації плодів господарствами населення на ринку з огляду на низькі доходи, зокрема, сільського населення може в окремих регіонах сягати і більше 50 %, особливо зерняткових і горіхів.

Розвиток кон'юнктури вітчизняного ринку плодів та зовнішньої торгівлі у перспективі характеризує баланс (табл. 1) [2].

Очікувана частка плодів зерняткових культур у фонді споживання усіх плодів становить 43 – 45 % (1059 – 1304 тис. т), кісточкових – 16 – 20 % (460 – 487 тис. т) і горіхів – 1 % (21 – 27 тис. т). Загальна пропозиція на ринку плодів формуватиметься за рахунок імпорتنних поставок на 30 – 38 %, зерняткових плодів – на 15 – 18 %, кісточкових – 15 – 20 % і горіхів – 13 – 14 %.

Через негативні тенденції розвитку плодового ринку в Україні до 2020 р. очікується збільшення обся-

гів імпорتنних поставок плодів у 2 рази порівняно з 2011 р. Вважаємо, що потреба в імпорتنних поставках плодів не повинна перевищувати граничний рівень, встановлений для показника «продовольча незалежність» – до 30 % по відношенню до обсягів вітчизняного виробництва [3]. Однак за сучасних умов, коли в країні вплив на зовнішню торгівлю практично обмежений, а місткість вітчизняного ринку плодів є недостатньою і попит на цитрусові плоди та банани високий, говорити про обмеження ввозу плодів недоречно. Відтак імпорتنні поставки плодів у 2020 р. можуть становити – 1880 тис. т, у т. ч. зерняткових – 453 тис. т, кісточкових – 173 тис. т і горіхів – 21 тис. т. Вони забезпечать потреби населення у плодах на 46 %.

Рівень споживання плодів у середньому за 2007 – 2011 рр. становив 43,3 кг на особу в рік, з них цитрусових та бананів – 14,1 кг, що в 4,7 рази вище за норму 3 кг (табл. 2). У 2020 р. очікується збільшення попиту на плоди до 71 кг на особу в рік, що вище за 2011 р. в 1,4 рази. Розширення відбудеться переважно за рахунок яблук – в 1,5 рази (28 кг на особу в рік) і цитрусових плодів і бананів – у 1,8 рази (28 кг). Потреба населення у плодах – 78 кг на особу в рік буде задовольнятися на 90 %, зерняткових – на 53 %, кісточкових – на 71 % і горіхів на 41 % відповідно при їх нормі споживання у 57,5, 16 та 1,5 кг [4]. Вважаємо, що існує необхідність перегляду норм споживання на імпортовану продукцію в бік збільшення у зв'язку зі змінами в зовнішньоторговельній діяльності. Також слід враховувати можливість імпортозаміщення вітчизняними плодами.

Оскільки частина завезених польських яблук реекспортується, можна очікувати, що з розширенням їх імпорту, а також вітчизняного виробництва, експортні

Таблиця 1

Баланс плодів в Україні, тис. т

Показник	Рік						Індекс 2020 р. до 2007 р.
	2007	2009	2011	2013*	2017*	2020*	
Загальна пропозиція:	2980	3463	3860	4032	4525	4894	1,6
запаси на початок року	716	1042	1183	1176	1232	1274	1,8
виробництво	1373	1503	1777	1606	1683	1741	1,3
Імпорт	891	918	900	1250	1610	1880	2,1
Загальний попит	2107	2271	2698	2842	3279	3606	1,7
Внутрішній попит:	2057	2152	2588	2669	3038	3315	1,6
продовольство	1829	1903	2294	2403	2759	3026	1,7
корми	30	32	37	34	36	38	1,3
насіння	2	3	3	3	3	3	1,5
переробку на нехарчові потреби	165	180	213	193	202	209	1,3
втрати	33	36	44	39	41	42	1,3
Експорт	51	118	110	173	241	292	5,7
Залишок на кінець року	872	1192	1162	1190	1246	1288	1,5
Співставлення кінцевих залишків до попиту	0,41	0,53	0,43	0,42	0,38	0,36	-
Фонд споживання	1827	1901	2291	2400	2756	3023	1,7

* Прогноз.

Джерело: Розраховано за даними Держстату України, FAO та за матеріалами досліджень автора.

поставки плодів у перспективі збільшаться до 292 тис. т. У структурі експорту плодів і надалі найбільшу частку займатимуть яблука – 45 – 50% (81 – 142 тис. т) і грецькі горіхи – 30 – 40% (75 – 77 тис. т). Разом їх експорт складе 75 – 90%. Передбачається, що основним покупцем плодів, як і в попередні роки, залишиться Росія.

Пропозиція плодів у 2020 р. може розподілятися за такими напрямками використання – для внутрішнього споживання свіжих плодів до 67% та для експорту – до 26%. При цьому частка свіжих плодів, що споживатиметься у період їх сезонного досягання, становитиме – до 51% (1175 тис. т), а решта використовуватиметься

Таблиця 2

Основні показники споживання плодів в Україні

Продукція	Раціональна норма споживання плодів, кг на особу в рік	У середньому за 2007 – 2011 рр.			Рівень споживання, у % до норми	Можливе імпорто-заміщення вітчизняними плодами, кг
		Імпорт, кг на особу в рік	Рівень виробництва, кг на особу в рік	Рівень споживання, кг на особу в рік		
Плоди, у т. ч.:	75	5,9	33,4	29,2	38,9	5,5
зерняткові	57,5	3,9	21,4	19,5	33,9	3,9
кісточкові	16	1,6	10,0	9,0	56,1	1,6
горіхи	1,5	0,4	2,0	0,7	49,2	0,0
Цитрусові плоди та банани	3-5	13,8	–	14,1	469,3 – 281,6	–

Джерело: Розраховано за даними Держстату України, FAO та за матеріалами досліджень автора.

Загальна потреба на плоди встановлена із урахуванням усіх напрямів їх використання. Тобто внутрішні потреби, які включають необхідний обсяг продукції для споживання у свіжому вигляді, для спрямування на переробку та експортні поставки. Так, у 2020 р. загальна потреба на плоди становитиме 4109 тис. т, у т. ч. зерняткових – 3051 тис. т, кісточкових – 849 тис. т, горіхів – 80 тис. т, цитрусових плодів і бананів – 129 тис. т. Потреба в експортних поставках плодів підвищиться до 744 тис. т, що обґрунтовується можливістю налагодження зовнішньоторговельних зв'язків, особливо з сусідніми країнами СНД та поліпшенням ситуації у галузі садівництва.

Наразі негативним є те, що плоди експортуються за кордон у вигляді продуктів первинної переробки – концентратів, сумішей з цукром, що значно обмежує наповнення державного бюджету через низькі ціни на переробну сировину, порівняно з цінами на готову кінцеву продукцію переробки. Із покращенням ситуації щодо забезпечення сучасними сховищами для зберігання продукції садівницьких підприємств очікується, що частка свіжих плодів у внутрішньому споживанні та експорті збільшуватиметься через значно вищий попит на них, порівняно з продукцією переробки.

У цілому всі категорії господарств формують до 140 тис. т плодів для переробки. Така маса забезпечує норму споживання у 5 кг перероблених плодів у перерахунку на свіжі на 60% [1, с. 21]. Закупівля плодів у господарствах населення для переробки організована практично у всіх регіонах України. Однак їх продукція вважається нестандартною і закуповується оптом за дуже низькими цінами. Наприклад, яблука для переробки на сок коштують до 1 грн/кг. Господарства населення наразі можуть збільшити обсяг здачі плодів для переробки, зокрема, яблук, однак існує низька затребуваність плодопереробної галузі, яка теж знаходиться поки що на шляху становлення.

для переробки та зберігатиметься у плодосховищах для забезпечення потреб населення впродовж року.

Відзначимо, що станом на 01.10.2010 р. в Україні зафіксовано 145 холодильників для зберігання плодів ємністю 256,1 тис. т, у т. ч. в РА – 21 на 27,6 тис. т. Окремі регіони практично не забезпечені плодосховищами з холодильниками. Наприклад, у Харківській та Сумській областях є лише по 1 холодильнику ємністю відповідно 3 та 1,2 тис. т, а в Полтавській області взагалі немає [5, с. 130]. Для садівницьких підприємств, з метою ефективного використання трудових і земельних ресурсів, оптимальним варіантом, за оцінкою фахівців, була б наявність холодильників ємністю не менше 5-6 тис. т і цехів з переробки продукції в обсязі не менше 1,5 тис. т.

Розширення галузі садівництва для задоволення внутрішніх потреб і збільшення експортних поставок передбачається за рахунок додатково закладених площ у 37,4 тис. га, у т. ч. зерняткових культур – 24,4 тис. га, кісточкових – 5,0 тис. га, горіхоплідних – 8 тис. га. Так, щороку впродовж 2013 – 2020 рр. повинні закладатися площі розміром від 3,8 до 5,2 тис. га. Потреба інвестицій в галузь складе 4736 млн грн. До 2020 р. площі збільшаться на 19,0 тис. га. Загальна площа плодівих промислових насаджень у країні становитиме – 124,5 тис. га, а обсяги виробництва – 768,3 тис. т.

При рівні товарності вирощених плодів сільськогосподарськими підприємствами 100% та реалізації їх за середніми оптовими ринковими цінами – 6 грн/кг, зерняткових – 5 грн/кг, кісточкових – 10 грн/кг і горіхів – 15 грн/кг щорічний чистий прибуток від реалізації проекту складе відповідно – 2866 млн грн, 2316, 371 та 75 млн грн, а рівень рентабельності – 163%, 173,98 і 51%.

За даними інвестиційної оцінки, позитивні грошові потоки сформуються на п'ятий рік (2017 р.), а відтворення насаджень за рахунок сформованого власного фонду реінвестування розпочнеться на восьмий (2020 р.).

Однією з основних причин неефективності промислового виробництва плодів є нестача власних і залучених обігових коштів для забезпечення технологічних процесів у садах та інвестиційних ресурсів для відтворення насаджень, а також відсутність належної інфраструктури для тривалого зберігання вирощених плодів. За таких умов можна передбачити такі джерела інвестування: до 65 – 70% витрат на закладання і створення плодкових насаджень (у сумі 2605 – 2842 млн грн) може бути профінансовано за рахунок 1,5%-го збору згідно із Законом України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства»; частина фінансових потреб підприємств, а це 25 – 30% (1184 – 1421 млн грн) можна забезпечити кредитними ресурсами; решту – 10 – 20% (474 – 947 млн грн) необхідних інвестицій слід покрити за рахунок власних нагромаджень господарств [6, 7].

Економічне спрямування на задоволення потреб населення якісними плодами в перспективі першочергово обумовлює необхідність поліпшення його купівельної спроможності. Так, у 2011 р. із 29 країн Європи, за підрахунками експертів, у рейтингу мінімальних зарплат Україна займає 24 місце (123 дол.), що в 16 – 20 разів нижче за лідерів – Люксембургу (2513 дол.), Ірландії (2090 дол.), Бельгії (2064 дол.). Досить високі соціальні гарантії у вигляді мінімального рівня заробітної плати і в таких державах, як Нідерланди (2052 дол.) і Франція (1952 дол.) [8].

ВИСНОВКИ

Науковий аналіз стану вітчизняного ринку плодів переконує, що в перспективі, з метою забезпечення потреб населення якісними плодами у 3979 тис. т, необхідне їх додаткове вирощування у 2,2 млн т. Розширення валових зборів передбачається за рахунок садівницьких підприємств. Для цього до 2020 р. можливо досягнути певних параметрів галузі садівництва, зокрема, площі закладання плодкових насаджень мають сягати 37,4 тис. га, а загальні площі в країні – до 270 тис. га. Валові збори в садівницьких підприємствах, при середній урожайності – 22 т/га у 2020 р. можуть становити близько 0,7 – 0,8 млн т, а при вступі всіх насаджень у товарне плодоношення (у 2027 р.) – 1,1 – 1,2 млн т. Витрати на виконання поставленого завдання складуть 4,7 млрд грн. За оцінкою інвестиційного проекту, вони окупляться через 7 років. Джерела інвестицій формуватимуться за рахунок 1,5%-го збору, кредитів і власних фінансових ресурсів господарств.

У подальшому необхідне формування оптимального організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку ринку плодів та інструментарію державного регулювання, де б враховувалася специфіка галузі садівництва і не виникало протиріч вимогам СОТ. Одним із основних напрямів державної бюджетної підтримки розвитку ринку плодів має бути налагодження належної ринкової інфраструктури, зокрема, сприяння створенню виробничих та обслуговуючих кооперативів з метою розвитку торговельної структури в сільських місцевостях. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Чухно Д. Ф. Проблемы развития садоводства Украинской ССР / Д. Ф. Чухно. – К.: СОПС, 1971. – 61 с.

2. FAOSTAT – FAO Statistics Division 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://faostat.fao.org/>

3. Постанова «Деякі питання продовольчої безпеки» №1379 від 05.12.2007 р. [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/>

4. Сатіна Г. М. Наукові основи та складові галузевої програми розвитку горіхівництва в Україні / Г. М. Сатіна, Ф. Г. Олещенко, Н. М. Кошлакова та ін. – К.: Логос, 2011. – 100 с.

5. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Редкол.: Д. О. Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2011. – Вип. 168. – ч. 2. – 376 с.

6. Закон України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» від 09.04.1999 р. № 587-XIV [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>

7. Постанова «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення фінансової підтримки підприємств агропромислового комплексу через механізм здешевлення кредитів» від 11.08.2010 р. № 794 [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/>

8. Україна – 24 з 29 країн у рейтингу мінімальних зарплат // Економіка 18.10.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zik.ua/ua/news/>

REFERENCES

Chukhno, D. F. *Problemy razvitiia sadovodstva Ukrainской SSR* [Problems of the Development of Horticulture Ukrainian SSR]. Kyiv: SOPS, 1971.

“FAOSTAT – FAO Statistics Division 2012” <http://faostat.fao.org/>

[Legal Act of Ukraine] (2007). <http://www.zakon2.rada.gov.ua/>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon2.rada.gov.ua/>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://www.zakon2.rada.gov.ua/>

Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy, vol. 2, no. 168 (2011).

Satina, H. M., Oleshchenko, F. H., and Koshlakova, N. M. *Naukovi osnovy ta skladovi haluzevoi prohramy rozvytku horikhivnytstva v Ukraini* [Scientific bases and components industry development program horihivnytstva in Ukraine]. Kyiv: Lohos, 2011.

“Ukraine – 24 z 29 krain u reitynhu minimalnykh zarplat” [Ukraine – 24 out of 29 countries in the minimum wage]. <http://zik.ua/ua/news/>